

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks
vijftiende
nr. 2

tijdschrift
jaargang
juni 1996

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
vijftiende jaargang
nr. 2 juni 1996
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel(tje)	2
Pubers en grijsaards	3-14
Eén uit de duizend : het geslacht <i>Rehmannia</i>	15-21
Open tuinen in het Waasland	22
Vieren op rivieren ...	23
Agenda 1996	24-26
Tweehonderd jaar eenzaamheid	27-30
Frambozen & recepten	31-33
Gentse Feesten	34
De verovering van Engeland (deel 1)	35-40
De slag om Engeland (bis)	41
Van Bavegem naar Waregem	42-43
Poëzie in onze Plantentuin	44
Tentoonstellingen in de Plantentuin	45
Lezersforum	46-47
Colofon	48

Redaktioneel(tje)

Beste lezers,

In dit nieuwe nummer, dat naar we verwachten ongeveer midden juni bij u in de brievenbus zal vallen, in dit nummer dus zijn opnieuw enkele originele bijdragen opgenomen van enige actieve schrijvers (doe zo voort !) onder onze leden.

Voor het eerste artikel, over een aantal merkwaardige naaldbomen in onze Plantentuin, vragen we uw bijzondere aandacht. Vooral de oudere lezers wil ik naar hun reactie vragen, omdat in verband met deze bomen enige problemen zijn gerezen.

Uit het artikel blijkt dat hun voorgeschiedenis niet helemaal duidelijk is gekend, en dat met grote waarschijnlijkheid de Mammoetboom niet altijd dezelfde is geweest : het exemplaar wat nu bij de vijver staat is niet wat daar stond in de tijd van Michel Thiery, toen deze zijn boek schreef naar aanleiding van de 150ste verjaardag van de Plantentuin.

Het oudere exemplaar is door een of andere, ons nu onbekende reden gestorven, en vervangen door een nieuwe aanplant. Kent iemand van onze leden de geschiedenis van de twee (?) Mammoetbomen ?

Een tweede berichtje : onze sekretaris en ledenadministrator is verhuisd en heeft een nieuw telefoonnummer. Voor al uw problemen in verband met lidmaatschap en dergelijke meer : Ferdinand Cobbaut, 09 - 251 33 21.

Als op uw adresetiket niet het jaartal 1996 is vermeld, dan zal u het volgend nummer van ons tijdschrift niet meer ontvangen, tenzij we intussen uw betaling van het lidmaatschap voor 1996 hebben ontvangen.

Met onze beste dank,

Pubers en Grijsaards

Dirk MORTIER
Plantentuin

Reeds op jeugdige leeftijd had ik al een zeker ontzag voor oude en knoestige bomen.

Soms bracht ik eikels en kastanjes mee naar huis. Deze werden dan in onze tuin in de grond gestopt. "Ergens" hoopte ik natuurgetrouwe verkleiningen van hun grote soortgenoten in de vrije natuur te kweken. Al wist ik niet eens hoe ik zoiets zou kunnen klaarspelen. En daar bleef het dan ook bij. Elk resultaat heeft toen op zich laten wachten.

Jaren later kon ik mijn ogen nauwelijks geloven : in een weekblad zag ik dat men in het Verre Oosten reeds eeuwenlang "miniatuurboompjes" hield. Meteen geraakte ik opnieuw in de ban van wat men eigenlijk bonsai-boompjes noemde.

Maar daarover wil ik het echter nu niet hebben. Wat dat betreft verwijs ik liever naar de talrijke goede boeken die reeds in het Nederlands zijn verschenen.

De passie voor bonsai maakt echter dat elke echte liefhebber veel aandachtiger bomen zal observeren. Weinig details blijven dan nog voor het oog verborgen. Zo ziet men dat de natuur zélf maakt dat elke boom er anders uitziet, ook binnen de eigen soort.

Niet alleen de karakteristieke eigenschappen van iedere soort, maar ook allerlei omstandigheden zorgen dat bomen de mooiste en / of de meest grillige vormen aannemen. Hier en daar zijn er dan zelfs exemplaren die onze blijvende aandacht of voorkeur genieten.

Het zijn dan onze persoonlijke "favorieten" of onze eigenste echte "liefelingsbomen".

In het Maaltepark staat er "een van mij". Het is een zeer oude Rode beuk met een korte stam. De onderste takken zijn al zó lang en zwaar geworden dat ze op sommige plaatsen bijna de grond gaan raken.

Hier in de Plantentuin staan er zelfs twee van mijn favorieten vlak naast mekaar. Ik ken ze reeds van mijn eerste bezoek, zowat twintig jaar geleden.

Aan de ingang van het museum in de Antwerpse Zoo had ik een enorme schijf van een Mammoetboom gezien. Bij bepaalde jaarringen stonden bekende data uit de geschiedenis, zoals 1302 (de Guldensporenslag) of 1492 (Columbus "ontdekt" Amerika).

Ik was erg onder de indruk, en ik wou wel eens weten of men zulke giganten, die in Noord-Amerika soms meer dan 100 m hoog en enkele duizenden jaren oud worden, ook hier bij ons kon aantreffen.

En waar kon ik, als Gentenaar, beter gaan zoeken dan hier in de Plantentuin. Lang heb ik trouwens niet moeten zoeken, want rechts voorbij de ingang zag ik al de kegelvormige Mammoetboom staan. Echt reusachtig was hij nu ook weer niet, maar de boom sprak tot mijn verbeelding als ik dacht aan bijvoorbeeld de "General Sherman" in het Yosemite National Park van de Sierra Nevada in Californië.

Een andere indrukwekkende boom stond wat verder langs de vijver. Het is ook een reus in zijn land van herkomst : de Moerascypres. Erg opvallend was een splitsing in de stam naar twee toppen van gelijke hoogte.

In februari 1992 begon ik in de kollektieserres van de Plantentuin met vrijwilligerswerk, waar ik in contact kwam met Marc Libert. Algauw hadden we het over die twee bomen.

Toeval of niet, het was rond die tijd dat ik in de stadsbibliotheek het boek "Gent september '44" doorbladerde op zoek naar "plaatjes van toen".

In dat boek vond ik een foto van een Britse tank die langzaam over de kasseien van de Emiel Clauslaan rolde, met aan weerszijden wuivende mensen. Links op de foto kon ik het gesloten hek van de Plantentuin zien en daarachter waren de twee toppen van de Moerascypres duidelijk te onderscheiden.

Dit detail kon door mij niet onopgemerkt blijven. Tot dan had ik nog het raden naar de leeftijd van de boom, maar ik kon nu gerust aannemen dat hij véél ouder was dan vijftig jaar.

Toch was vooral Marc verwonderd, want ons exemplaar in de tuin heeft alles van een jonge, snelgroeiende boom. De foto uit 1944 echter, wees ons erop dat we met een eeuweling en niet een een "puber" te doen hadden. Over plantdata van bomen in de tuin is weinig gekend en met deze foto rezen veel vragen.

We begonnen ons zelfs af te vragen of het wel dezelfde boom was, of misschien een ander die er sterk op leek.

Toen ook Marc het boek ging raadplegen en we samen op de plaats gingen staan vanwaar de fotograaf in 1944 de foto nam, dan pas kregen we meer zekerheid.

Bovendien vonden we in de bibliotheek van de Plantentuin het boek "Bij de 150e Verjaring van de Plantentuin der Universiteit van Gent (1797-1947)", geschreven door niemand minder dan de bekende Michel Thiery.

Daarin geeft hij op p. 52 volgende beschrijving van de Moerascypres :

" Aan gene zijde van de vijver verheffen zich op het gazon twee majestueuze naaldbomen. Degene, die zich het dichtst bij het brugje bevindt, is een Virginische Moerascypres (*Taxodium distichum*, Richard = *Cupressus disticha*, Linnaeus), die evenals onze inlandse Lorken, 'swinters kaal staat; vandaar de Franse naam *Cyprès chauve*. Tans is zijn vaderland beperkt tot het Zuidoostelijk gedeelte van N. Amerika, en meer bepaald tot de moeraswouden van Virginië; maar in lang verleden tijden, in de zogenaamde Tertiaire periode, was hij de voornaamste boomsoort van de wouden, waar de bruinkolen zijn ontstaan. De *Taxodium* kan zeer oud worden, 2000 en meer jaren, en sommige stammen hebben tot 11,9 M. diameter. Die stam is recht, kegelvormig; de bladeren zijn teder, lijnvormig, tweerijig; vandaar de naam (*Taxodium*) *distichum* of tweerijige *Taxodium*; in de herfst worden die bladeren geelroodachtig, en samen met de jonge, korte loten vallen zij af, nog vóór de Winter komt. "

Achteraan in het boek staat nog een foto van de boom afgedrukt. Deze is duidelijk genomen van bij het hek, maar de inplantingsplaats blijkt juist te zijn. De vork in de stam is op deze wat onduidelijke foto echter niet te zien. Over de merkwaardige kniewortels die op sommige plaatsen langs het water boven het gras uitsteken, staat in het boek niets te lezen. Deze worteluitgroeisels of "pneumatoforen" bevatten een sponsachtig weefsel en helpen bij de luchtvoorziening van de wortels die vrijwel altijd onder water staan.

Wat verder in het boek schrijft Michel Thiery over de Mammoetboom :

" De tweede conifeer is een jonge Mammoetboom uit Californië. ... De jonge Mammoetboom aan de vijver is een prachtexemplaar met zijn rode stam, dikke bast, en weelderige bladerdos. Die bladeren zijn blauwgroen, priemvormig en nietafvallend. Ik weet hem sedert een halve eeuw op die plek staan, en heb toch niet de indruk, dat hij opvallend is gegroeid. "

Dus als de Mammoetboom er in 1947 al (méér dan) vijftig jaar stond, dan zou hij nu op zijn minst 100 jaar oud moeten zijn. Een logische redenering die, zoals we straks zullen zien, toch niet juist blijkt te zijn.

De Moerascypres en de Mammoetboom zijn nu ongeveer even hoog, maar over de groei van beide soorten weet men dat een Mammoetboom sneller groeit dan een Moerascypres.

Met een boomhoogtemeter bepaalden Marc en ik de hoogte van de Moerascypres op ± 28 m. De stam gaat splitsen op ongeveer 10,5 m. De omtrek van de stam op anderhalve meter boven de grond bedraagt 2,30 m. Rekening houdend met het feit dat de boom gedeeltelijk vrijstaand is en in de wetenschap dat de groeikracht van de meeste soorten haast altijd voldoet aan een simpele regel, meenden wij ook de leeftijd bij benadering te kunnen schatten. We leidden immers af uit tabellen dat de stamomtrek van veel boomsoorten, waaronder ook de vrij traag groeiende Moerascypres, voor een groot deel van hun leven met 2,5 cm per jaar toeneemt, behalve dan bij zeer jonge bomen waarvan de eerste groei sneller is.

Maar hier in de Lage Landen staat een Moerascypres in een heel ander en minder gunstig klimaat dan in zijn land van herkomst. Hoe oud zou de bomen dan kunnen zijn, 100, 110 jaar of nog ouder ?

In een ander boek "100 jaar Plantsoenendienst" dachten we even een onrechtstreekse bevestiging van onze schatting gevonden te hebben. Daarin lezen we dat men in 1875 met de aanleg van het Citadelpark startte, en dat de allereerste aanplantingen reeds in 1872 plaats grepen aan beide kanten van de kazerne of Citadel (fort). Op blz. 65 lezen we :

" Ten zuiden van het park lag nog altijd een stuk grond van 10 ha waarvan de bestemming onduidelijk was ..."

" In 1885 vatte men de werken aan ter vergroting van het park. "

Dit "stuk grond" was ontegensprekelijk de plaats waar in 1903 de Plantentuin zou komen. In dat jaar verhuisde de Plantentuin van het Baudeloo-hof naar de huidige ligging ten zuiden van het Citadelpark.

Prof. em. P. Van der Veken schrijft in "Gent, een stad van bloemen; vroeger en nu" over onze Mammoetboom :

" Het hier aanwezige exemplaar werd geplant kort na 1900, toen de Plantentuin naar zijn huidige plaats werd overgebracht vanuit de Baudeloo : het is dus een nog zeer jonge boom want hij zou tot 3000 jaar kunnen worden ... in Amerika althans ! "

Zijn zowel de Mammoetboom als de Moerascypres gebruikt bij de vergroting van het Citadelpark in 1885, of heeft men beide coniferen later aangeplant, en behoorden deze van dan af tot de verzameling bomen van de Plantentuin ?

Alleen een boring in de stam en het tellen van de jaarringen kon "absolute zekerheid" brengen, zo dachten we tenminste ...

Met een speciaal daartoe gemaakte boor haalden Marc en ik een zogenaamd "boorspaantje" uit de stammen van de twee bomen. Het resultaat heeft ons vervolgens met verstomming geslagen : bij de Moerascypres telden we méér dan 170 jaarringen, terwijl er bij de Mammoetboom slechts een 30-tal te zien waren ! ...

We gaven ons daarbij wel rekenschap van het feit dat we met de boor niet tot midden in het kernhout konden doordringen.

Voor het tellen van de jaarringen gingen we naar de Landbouwfaculteit aan de Coupure.

In het Laboratorium voor Plantecologie en Houttechnologie mochten we gebruik maken van een stereomicroscoop die uitgerust was met een digitale lengtemetingset en printer. Daar wist men ons wel te zeggen dan niet alle jaarringen op het boorspaantje als echte jaarringen geïnterpreteerd mochten worden. Dit werd ons kort daarop nog eens bevestigd door Hans Beeckman, een dendroloog die verbonden is aan het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika te Tervuren. Blijkbaar komen er bij Moerascypresen soms "valse" jaarringen voor.

Het was nu niet alleen duidelijk dat we met de weinige gegevens waarover we tot dan toe beschikten, zelfs niet bij benadering hadden kunnen schatten welke leeftijd de Moerascypres bereikt had.

Meteen stond ook vast dat de Mammoetboom onmogelijk dezelfde boom kon zijn als deze waarover Michel Thiery en Professor Van der Veken hadden geschreven. De verklaring voor deze vaststelling hebben we nog niet kunnen achterhalen.

Maar dat Mammoetbomen hier bij ons niet echt winterhard zijn, is een mogelijke oorzaak en een verdere aanwijzing.

In Californië, waar hij van nature voorkomt, is het immers warmer en vochtiger. Het zou dus best kunnen dat "een eerste Mammoetboom" in de Plantentuin een erg strenge winter niet heeft overleefd, en dat een tweede boom op dezelfde plaats geplant werd. Op een foto uit 1951 staat de eerste boom er in ieder geval nog. Deze foto laat de ingang van de Plantentuin zien met een spandoek waarop "Wonderwereld" te lezen staat, een tentoonstelling uit datzelfde jaar. Boven het rechteruiteinde van het spandoek ziet men de Mammoetboom.

En het bewijs dat er een andere Mammoetboom in de plaats kwam, kunnen we zien op een volgende foto. Deze is vermoedelijk een goede dertig jaar geleden genomen vanop de plaats waar vandaag de geneeskrachtige planten staan. In een besneeuwde Plantentuin ziet men over de dichtgevroren vijver in de richting van de ingang twee jonge coniferen : de Mammoetboom en de Parasolden.

Van deze laatste weten we met zekerheid dat hij begin de zestiger jaren geplant is, én dat de boom een uniek exemplaar is voor wat België betreft.

Tot slot van dit artikel nog even dit : Moeras- en Watercypressen zijn geen echte Cypressen. Echte Cypressen zijn immers altijdgroen, en de schubvormige of naaldvormige blaadjes staan per 2 of per 3 samen rond de takjes, elk 2- of 3-tal geschrinkt met het vorige.

Sequoiadendron, *Metasequoia* en *Taxodium* behoren tot de Taxodiaceae of Moerascypressen-familie.

Bij de rotstuin in de Plantentuin staat een Watercypres (*Metasequoia glyptostroboides*), die ondanks zijn afmetingen (± 22 m hoog) veel jonger is dan de Moerascypres bij de vijver. Evenals *Ginkgo biloba* is deze boom lang uitgestorven gewaand en was enkel gekend door fossiele overblijfselen. Hij is pas in 1941 ontdekt in Zuid-West China. In 1948 is men er in Boston in geslaagd om zaden van deze soort opnieuw te laten kiemen. Vandaar is hij dan terug naar de ganse wereld verspreid.

Naar de leeftijd van de twee grote coniferen bij de vijver zullen we waarschijnlijk blijven gissen. Tenzij er alsnog gegevens opduiken die een duidelijk en sluitend antwoord geven.

Daarom : eventuele opmerkingen en reacties van lezers, die meer over deze bomen weten, zijn vanzelfsprekend bijzonder welkom.

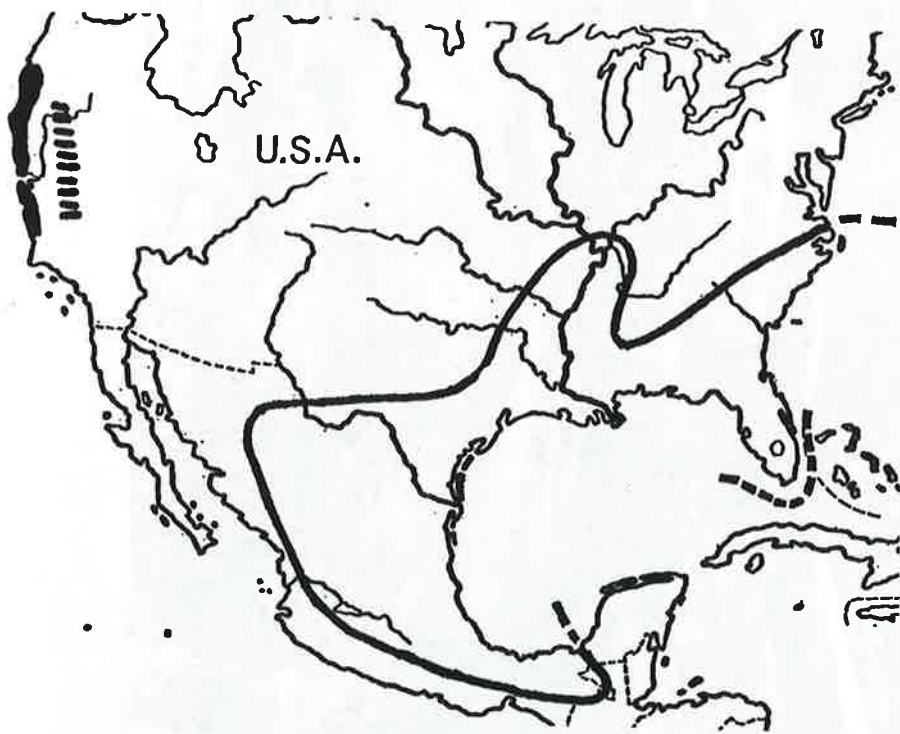

Fig. 1. Areaal van 3 Noordamerikaanse soorten uit de Moerascypres-familie (Taxodiaceae).
(Krüssmann G., 1972, Handbuch der Nadelgehölze)

Zuidoosten van de lijn : Moerascypres (*Taxodium distichum*) (én een nauwe verwant in Mexico).

Zwart : Kustsequoia (*Sequoia sempervirens*).

Gearceerd : Mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*).

Fig. 2. Een aantal Moerascypressen (*Taxodium distichum*) in hun natuurlijke omgeving, moerassen in het zuidoosten van de Verenigde Staten. Let op de sterk verbrede basis van de stam. (Krüssmann G., 1972, Handbuch der Nadelgehölze)

Fig. 3. Moerascypres (*Taxodium distichum*), met bij de basis van de
stam uit de moerassige bodem oprijzend : ademwortels.
(Krüssmann G., 1972, Handbuch der Nadelgehölze)

Fig. 4. Mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*).
Takje van de boom uit de Plantentuin, naar de natuur.

Fig. 5. Kustsequoia (*Sequoia sempervirens*).
Takje van een boom uit de Plantentuin, naar de natuur.

Fig. 6. Watercypres (*Metasequoia glyptostroboides*).
Takje van de boom uit de Plantentuin, naar de natuur.

Eén uit de duizend : het geslacht Rehmannia

Konraed Camelbeke & Marc Libert
Plantentuin

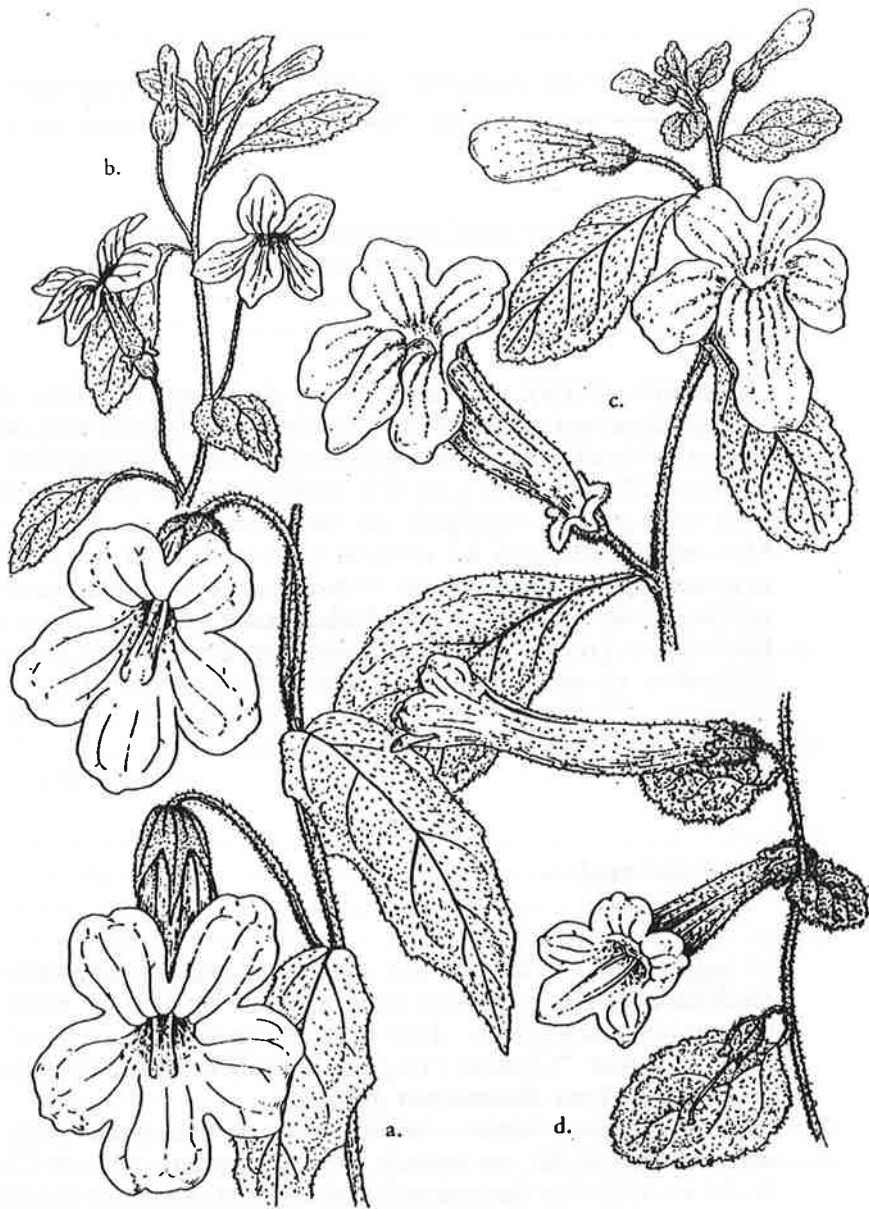
Het smalle strookje aan de voet van de Trompetklimmer en de Kiwiplanten, net achter het informatiepaneel van de tuin, wordt stilaan het hoekje van "De Plant van het Jaar". Enkele *Diascia*-soortjes (Plant van het jaar '95) hebben dit jaar plaats geruimd voor onze nieuwe oogappels : de *Rehmannia*'s.

Met onze keuze zijn we ditmaal in Azië beland, waar er een negental soorten bekend zijn. Voorlopig moeten we het stellen met één soort in onze tuin, nl. *Rehmannia angulata*, maar in de kweekserre groeien de kiemplantjes van *Rehmannia glutinosa* als kolen, en misschien verschijnen deze zomer al de eerste bloemen. Hoedanook zijn we ervan overtuigd u een dankbare "nieuwe" tuinplant te kunnen voorstellen.

Chinese Foxglove

U merkt het al dat we het weereens zonder een officiële Nederlandse naam moeten stellen, maar dit laat de baan vrij voor eigen voorstellen. Een Engelstalig werk gaf ons al een goeie hint met "Chinese Foxglove", Chinees vingerhoedskruid, als vertaling voor *Rehmannia glutinosa*.

Bij nader toezien hebben ook de andere soorten het uitzicht van een luxe *Digitalis*, en komen ze voornamelijk voor in China, zodat we Chinees vingerhoedskruid als (voorlopige) benaming voor het volledige geslacht voorstellen.

Rehmannia: a, *R. angulata*; b, *R. glutinosa*; c, *R. henryi*; d, *R. rupestris*

Fig. 1. Vier soorten uit het genus *Rehmannia*.

(Alpine Garden Society, 1987, Encyclopedia of Alpines : 708)

Een familiekwesitie

Het plantengeslacht *Rehmannia* is genoemd naar de medicus Joseph Rehmann (begin negentiende eeuw) die in zijn korte leven (hij werd slechts 32 jaar "oud") -niet toevallig- een boek schreef over medicinale planten.

Rehmannia behoort tot de Helmkruidfamilie (Scrophulariaceae), die u wellicht kent van planten zoals Toorts, Koningskaars, Ereprijs, Leeuwebek, Vlasbekje, Hebe en natuurlijk onze vorige "Plant van het jaar 1995" : de Zuidafrikaanse Tweespoortjes (*Diascia*).

Echter, in nogal wat boeken vonden we terug dat *Rehmannia* behoort tot de Gesneriaceae, een plantenfamilie die u kent van onder andere het Kaaps viooltje (*Saintpaulia*) en misschien ook geslachten zoals *Columnnea* en *Gloxinia*.

Toen we in het begin van onze zoektocht naar informatie over *Rehmannia* een Gesneriaceae-specialist aanschreven (Dr. Burt van de Royal Botanic Garden van Edinburgh) werd ons in zijn antwoord volgende aanhef naar het hoofd geslingerd :

" Dear Mr. Camelbeke & Mr. Libert, First of all let me tell you that I do not accept *Rehmannia* in Gesneriaceae ! ".

In zijn brief borduurt hij dan verder over het hoe en waarom, maar dat blijkt letterlijk botanische haarklieverij te zijn (o.a. gebaseerd op de haren op de kroonblaadjes van de bloemen, de opbouw van de stamper, het uitzicht van de kiemblaadjes, de bloeiwijze, etc...) en daar gaan we dus niet verder op in.

Beschrijving van het geslacht

Er zijn een 9-10 soorten *Rehmannia* (fig. 1). In het land van oorsprong (China) zijn het overblijvende kruiden, hoewel ze bij ons als tweejarige planten worden gekweekt.

De planten vormen aan de grond een rozet van getande, harige, liervormige (fig. 1 & 4) bladeren en ook op de bloeistengel(s) komen verspreid een aantal dergelijke bladeren voor.

De bloemen staan in een eindelingse tros (net zoals bij Vingerhoedskruid) en zijn zeer opvallend.

De kelk is reeds vrij groot en is duidelijk 5-lobbig, terwijl de kroon alle verbeelding tart : een roze-rode tot purperen (bij sommige soorten gele) brede, buikvormige klok tot 10 cm lang! Prachtig om zien bij *Rehmannia angulata* is de keel van deze kroonbuis die eerder geel is en bezaaid met talrijke donkerrode vlekjes, net een tijgervelletje (fig. 2).

Daarin vinden we 4 meeldraden en een harige stamper terug, die na bevruchting een veelzadige doosvrucht zal vormen.

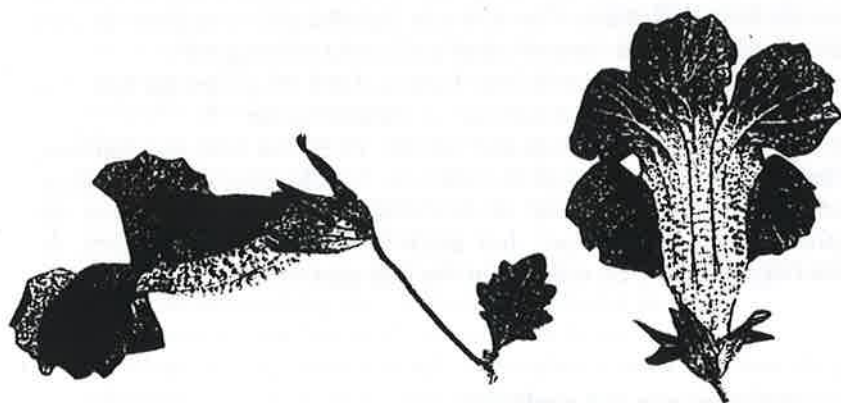

Fig. 2. *Rehmannia angulata*, bloem in zijzicht en bovenzicht (tijgervel !).

Zaaien

Per plant worden honderden zaden gevormd die al even gemakkelijk kiemen.

Net als met tuinkers kunnen we ze uitstrooien op een vochtig filterpapiertje en van dichtbij het kiemproces volgen. Reeds na vier dagen komen de jonge kiemworteltjes te voorschijn met hun opvallend mooi kransje van wortelhaartjes en een ietwat geel gekleurd wortelmutsje aan de top (fig. 3). Nog een dag later verlaten twee groene, gaafrandige zaadlobben de zaadhuid. De bladgroenverrichting kan beginnen.

We kunnen de kiemplantjes nu voorzichtig verspenen naar individuele potjes.

Beter is het om rechtstreeks in teelaarde te zaaien, maar dan gebeurt het kiemspektakel ondergronds.

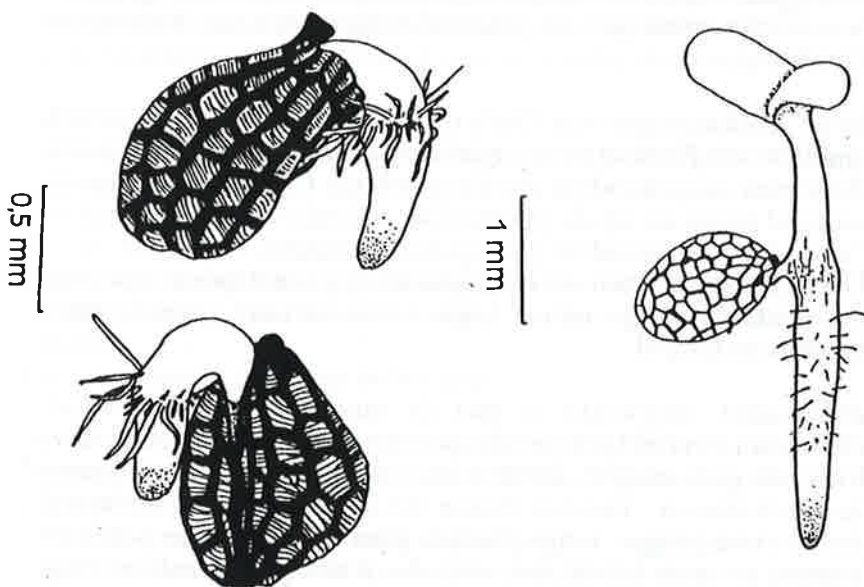

Fig. 3. *Rehmannia angulata*, kieming, met uittreden van de kiemwortel (links), en ontluiken van de twee zaadlobben (rechts).

Rehmannia als tuinplant

De Chinese vingerhoedskruiden zijn niet zozeer een ontdekking dan wel een herontdekking voor ons tuinplantenassortiment. Goed honderd jaar terug waren een aantal soorten in cultuur.

In de botanische tuin van Kew, (Engeland...!) ontstond zelfs een kruising van twee soorten, waaruit we een zekere belangstelling mogen afleiden.

Anderzijds konden ook de Fransen "une Réhmannie" appreciëren. Getuige een vermelding in een originele catalogus van Vilmorin (Les Fleurs de la Pleine Terre), en een schitterende toepassing van *Rehmannia angulata* in de gerestaureerde tuin van de impressionistische schilder Monet (Jardin et Maison de Claude Monet, Giverny) .

Vorig jaar liepen we *Rehmannia angulata* tegen het lijf in het botanische paradijs van plantenkweker Maurice Vergote te Oostkamp.

In de zaadcatalogus van Chiltern Seeds vonden we *Rehmannia angulata* en *Rehmannia glutinosa* aangeboden, de laatste flatterend aangekondigd als die prachtige Chinese plant die als onkruid tegen en op de plaatselijke tempels woekert en ook in "uw" tuin dat bijzondere plaatsje kan markeren.

Dat indachtig hebben we onze planten geplaatst aan de voet van de achtentwintig meter hoge, universitaire gevel, onze botanische tempel.

Rehmannia angulata is niet de meest winterharde soort. Niettemin overleefden enkele planten zonder beschutting deze toch wel gure winter. Beter is het natuurlijk de planten binnen te overwinteren. Daartoe zaaien we in juli-augustus, als betrof het een tweejarige. Jonge plantjes gaan in individuele potten en kunnen zo in de koude kas, veranda of een geïsoleerd tunneltje overwinteren. Vanaf april kunnen we ter plekke uitplanten, zodat de eerste stengels vanaf eind mei een ononderbroken bloei inzetten.

Wie het wil uitproberen kan ons een aan uzelf gerichte en gefrankeerde envelop (16 BEF) toesturen. U ontvangt dan vóór augustus een deeltje van onze zaadoogst met een uitgebreide teeltaanwijzing.

Ondertussen zetten wij onze zoektocht verder en hopen we u in het volgend nummer te berichten over de medicinale eigenschappen en toepassingen, de teelt en onze allerlaatste bevindingen.

Voor zaadaanvraag, specifieke vragen en opmerkingen : stuur een briefje naar Koen Camelbeke, K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

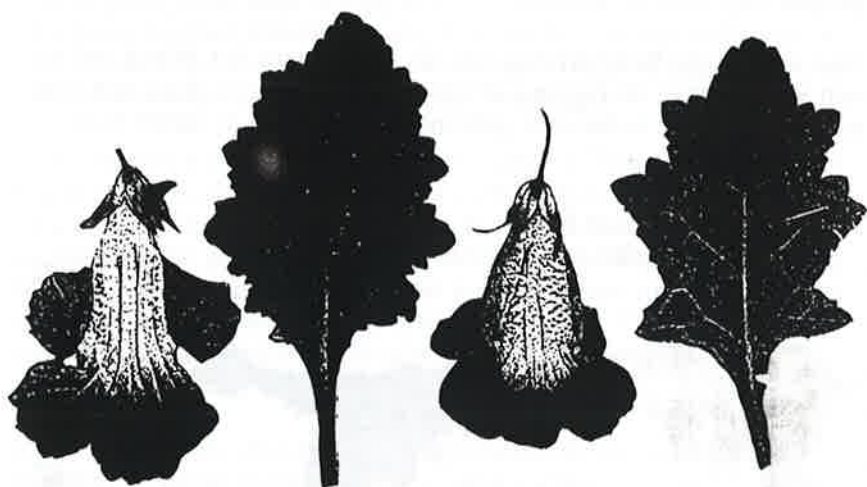

Fig. 4. *Rehmannia angulata* : bloem-blad motief.

Open tuinen in het Waasland

In de driehoek Hulst - Antwerpen - Gent ligt het Waasland, met in het centrum Sint-Niklaas.

In dit groene Waasland openen 12 siertuinen hun poorten op de zondag en maandag van Pinksteren, 26-27 mei, en tijdens het tweede weekend van juli, 13-14 juli, telkens van 10 u tot 17 u.

De toegang is gratis, want deze tuiniers willen met hun tuin een bron zijn van ideeën voor iedereen.

Het gaat om 12 totaal verschillende tuinen, inzake grootte, grondsoort, aanlegvorm, vijvers, leeftijd, stijl. De tuiniers zijn zeer graag bereid om alle mogelijke informatie aan u mee te geven.

Een uitvoerige beschrijving van de tuinen van het Waasland en een kaartje met de ligging ervan kan u bekomen door een aan uzelf gerichte en voldoende gefrankeerde omslag te sturen naar :

Kaysershof
Voorthoekstraat 57
9190 Stekene

Vieren op rivieren ...

Prof. P. VAN DER VEKEN
Voorzitter

Op zondag 15 september 1996 sluiten wij allen ons jubileum van "15 jaar Vrienden van de Plantentuin" af met een feestelijke Leievaart.

Het wordt een boeiende namiddag op de grote Beneluxboot.

Tot 14.30 u kunnen ruim 200 Vrienden van de Plantentuin inschepen op deze boot, die dan tot Deurle vaart.

Mevr. A.M. Buysse, een ervaren Leiegids, zal ons onderweg de talrijke interessepunten tonen en begeleiden met haar deskundige commentaar : de oevers van de Leie zijn voorzien van een groot aantal idyllische oorden.

Vanuit Deurle kan u dan wandelen ofwel naar het kasteel van Ooidonk (met begeleid bezoek aan het kasteel), ofwel naar het museum Mevr. Dhondt-Dhaenens (met rondleiding).

Gedurende de terugvaart tafelen we gezellig en rijkelijk, warm of koud, naar keuze.

De terugkeer in Gent is voorzien omstreeks 21.30 u.

Wij sturen u binnenkort een meer gedetailleerd bericht, met een strookje om u en uw familie of vrienden in te schrijven voor deze waardige afsluiter van ons derde jubileum.

Hou daarom die 15e september vrij : het wordt een hoogdag voor de Vrienden van de Plantentuin !!!

Agenda 1996

Juni

Zaterdag 01, om 9 u, bezoek aan de Tuinbouwschool te Melle.
Meer informatie in het vorige nummer.

Zaterdag & zondag 01-02, Plantentuin, van 9-16 u
Plantenmeeting & Plantenkeuring. **Gratis toegang !**

Zondag 02, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema : Kuipplanten, o.l.v. Roger Laureyns.

Zondag 16, ééndagsexcursie naar Mariemont.
Meer informatie in het vorige nummer.

Zaterdag 29, Plantentuin.
Opening van de tentoonstelling "Perkplanten", i.s.m. de
firma Raes, Destelbergen. (t/m 29 september).
Meer informatie op p. 45.

Juli

Zondag 07, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema : Hoe herken ik mijn familie, o.l.v. Paul Goetghebeur.

Zondag 21 t/m zondag 28 : Gentse Feesten.
Elke dag gratis rondleidingen in de Plantentuin.
Za & zo 27-28 juli, 21-23 u : avondlijke opening van de
serres.
Meer informatie op p. 34.

Agenda 1996

Augustus

Zondag 04, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema : Flora biblica, o.l.v. Chris De Permentier.

Zaterdag 10, Vlaamse excursie, naar Bavegem (Cruydenhof van Hugo Messiaen) en Waregem (Museum Steengoed).
Meer informatie op p. 42-43.

September

Zondag 01, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema : Klimplanten, o.l.v. Roger Laureyns.

Zaterdag & zondag 07-08, Plantentuin, van 9-16 u
Plantenmeeting & Plantenkeuring. ***Gratis toegang !***

Zondag 15, namiddag & avond : romantische boottocht op de Leie (met maaltijd). Als afsluiter van ons derde lustrum ...
Meer informatie op p. 23.

Woensdag 25, Palmarium.
Opening van de Paddestoelententoonstelling.
Open t/m 02 oktober.

Zondag 29, om 10 u, Palmarium.
Gratis rondleiding op de Paddestoelententoonstelling, o.l.v. Cyrilla Gillis.

Agenda 1996

Oktober

Zondag 06, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema : Noten & Kweeperen, o.l.v. Hilde Mortier, met proeverij !

November

Zondag 03, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema : Herfstgebeuren o.l.v. Harald Evrard.

December

Zaterdag 07, om 14 u, in het Peristylum en Auditorium 4 van het hoofdgebouw : Algemene Vergadering.

Meer informatie in het volgend nummer van uw tijdschrift.

Zaterdag & zondag 07-08, Plantentuin, van 9-16 u

Plantenmeeting & Plantenkeuring. ***Gratis toegang !***

Tweehonderd jaar eenzaamheid

L. HAVIK
Plantentuin

Daar zaten we dan, wij, Vrienden van de Plantentuin, in groten getale present, tussen al die hoge omes.

Stijfdeftig, rechtopzittend, in ons beste plunje riskeerden we het een diskrete blik - geen bierblikje natuurlijk - doorheen het half rond te laten zweven. Even verwijlden we bij de rijen uitnodigende rode pluchen zetels - kleuren en textiel zijn niet altijd onze sterkste kant geweest - als het ware ontworpen om in te dommelen, zo bleek althans bij het verstrijken van de tijd.

Pal in het midden, juist aan de overkant waar we zaten, bleef de nieuwsgierigheid haperen bij de leeg blijvende koninklijke loge. Nochtans hadden enkele hoopvollen, in het vooruitzicht van de komst van Hare Majesteit, een extra elegant lefdoekje gegleden in het daarvoor speciaal bedachte zakje. Tevergeefs.

Lang bleven we hangen bij de imposante en alles overspannende koepel, een staaltje van gewaagde architectuur, uitgevoerd in met mooie rozetten versierde caissons, het geheel stevig ondersteund en bij mekaar gehouden door middel van slanke kolommen, op hun beurt bekroond met kapitelen van Romeinse makelij. Verder merkten we enkele professoren in toga op. Traditiegetrouwe kerels ... applaus ervoor, we zijn nu eenmaal romantiekers.

En toen pardoes, midden onze bepeinzingen en onderzoekstocht werden we tot de werkelijkheid teruggeroepen.

De Rector, de insignes van zijn ambt waardig op de toga gespeld, opende het academisch gebeuren.

Hij heette de vijfennegentig - precisie blijft ons kenmerken - hoogwaardigheidsbekleders (de lengte van dit woord alleen al straalt een ontzaggelijk ontzag voor gezag uit) welkom.

Vervolgens schetste hij in een korte historiek de wording, leven en overleven van de Plantentuin.

Merkwaardig wat men tijdens zo'n uiteenzetting aan de weet komt. Onder andere de pijnlijke wetenschap dat we de HORTUS GANDAVENSIS, ons troetelkind, te danken hebben aan de toenmalige Franse bezetter. Ook die ! Dat we de Universiteit, onze trots, verschuldigd zijn aan de Hollanders : we waren toen -heel even- verenigd (1815-1830).

Als troost en balsem op het Vlaamse hart mochten we als opkikker vernemen dat we het nu allemaal helemaal alleen zelf mogen doen en dat ...

"Pandore pas mort" zou Courteline gezegd hebben.

De rest van de toespraak besparen we u. Te ingewikkeld voor eenvoudige zielen zoals die van ons.

Een van de sprekers kwam ontegensprekelijk van over de Moerdijk. Curieus is vast te stellen dat je als Vlaming de taal verstaat. Het woordgebruik, de zinswendingen liggen zo totaal anders dat je gewoon versteld staat bij de constatacie dat we identiek dezelfde VAN DALE gebruiken. Gelukkig kennen we hier en daar nog "un peu de français" : in elk geval, het helpt. Desalniettemin betrof het hier een bijzonder interessante uiteenzetting die zeer bevattelijk, met beeldprojectie ondersteund, naar voren werd gebracht.

Een meer dan beleefd handgeklap viel de Heer Professor E. HENNIPMAN, uit Bilthoven, te beurt.

Toen kwam het klapstuk. Onze bloedeigen en gloednieuwe directeur van de Plantentuin kreeg en nam het woord. Zijn maiden speech was een spetterend pleidooi -zoals we het graag horen- voor het behoud en uitbouw van de botanische tuin. Zijn enthousiasme stond rechtevenredig met de kracht van zijn jaren en strijdlustige krullebol. Na afloop van het met dia's geïllustreerde betoog mocht hij dan ook een frenetiek applaus op zak steken. Tussendoor had hij ook nog ruim de tijd genomen om alle medewerkers, niet te vergeten de Vrienden, uitvoerig te bedanken.

En last but not least, werden de Hortulanus en zijn scharen dapperen - schaartje zullen we maar zeggen - dik in de verf gezet.

Terloops zij aangehaald dat ook de Rector niet was vergeten om de Hortulanus te loven.

Weet u echt niet wie dat is. Ah, dat is die man die bij tijd en wijle uit de schaduw van een dicht bebladerde palmboom treedt. U ziet hem niet, maar hij is er altijd, zelfs op deze plechtstatige "Dies natalis".

Even met een dikke lijn onderstrepen dat al deze tussenkomsten werden omkaderd, opgefleurd en aan mekaar gespeeld door middel van muzikale intermezzi die gewoon verpletterend waren. Zoveel wonderzachte tonen uit zulk indrukwekkend groot koperwerk is simpelweg moeilijk voor-te-stellen, ontroerend prachtig. Hedendaagse jeugd op zijn breedst. Kortom steengoed zoals onze Vlaamse kasseien uit de carrières van Ecaussines. Het handgeklap voor het kwartet was eenvoudig denderend.

Hierna nodigde de Heer Rector de hoge vergadering uit tot de lang verbeide receptie.

Weldra knalde de champagne naast de frisdrankjes, en iedereen was in een vrolijke bui. De toastjes "ufdfloakke" smolten weg als slagroom in hete zwarte koffie, samen met al het andere lekkers.

Het was een echt gezellige bedoening.

Intussen merkte ons onvermoeibaar dwaaloog de vele toiletten -damestoiletten bedoelen we voor alle duidelijkheid, kortom u snapt het wel - op.

Ze waren wederom schitterend, om sprakeloos bij te blijven.

Van collet monté al over langs-de-grondslepende jurken tot uiterst zuinige, om de lenden geslagen gordelrokjes, zagen we bloesons en andere onzichtbare dingen uit puur soie naturelle, evenals strakzittende pantalons.

Eén driftig couturier had zelfs de schaar duizelingwekkend diep, in een overigens prachtig kleed, gezet en nog veel meer van dat moois, zoals die zilveren muiltjes, enne ..., enne ...
Opmerkelijk hoe menig eerlijk mannenoog klem werd gezet.
Over mannen gesproken, hun Colbertjes zaten als gegoten in schril contrast met sportieve Denims.

Er was dus van alles te kust en te koop, zoals de met zorg ingerichte en opgestelde tentoonstelling, met als thema de meer en minder oprichters en verdedigers van de Plantentuin.
Het vele fotomateriaal werd omringd en opgesmukt door talrijke merkwaardige planten, waaronder een vrij uitbundige *Medinilla magnifica* en enkele simplistisch fraaie Ikebana kunstwerkjes.

Zo, beste Vrienden, dit alles vond plaats, en speelde zich af in de anders zo strenge en eerbiedwaardige sfeer die de (onze) Aula gewoonlijk uitstraalt. Maar een TWEEHONDERDJARIGE viert men nu eenmaal niet in mineur.

Voor diegenen die er niet bij konden zijn, hebben we onderhavige korte résumé (sic) naar waarheid opgesteld, evenals voor het (verre) nageslacht, opdat zij zich een voorstelling voor de geest zouden weten te halen van hoe het er op die memorabele dag aan toe is gegaan.

Zij geprezen het LANDBOUWKREDIET, die door haar gulheid het fameuze steentje (beter : steen !) tot welslagen van de feestavond heeft bijgedragen.

Frambozen & recepten

Hilde MORTIER
Leiepark 7, 9051 Sint-Denijs-Westrem

1. Vruchtensoep

Ingrediënten

- 375 - 450 g bessen of andere sappige vruchten (*)
- 50 - 125 g suiker
- geraspte citroenschil en bij zeer zoete vruchten eventueel 1-2 eetlepels citroensap
- 1 stukje kaneel
- 1 opgekookte eetlepel kaneel

(*) Bruikbaar : vlierbessen, frambozen, bramen, rabarber, kersen, pruimen, aalbessen.

Bereiding

De bessen (of andere plantaardige produkten) met wat citroensap in 1 l koud water opzetten.

Gedurende 15 min. laten pruttelen. Daarna door de zeef roeren. Maïzena met water glad roeren. Vruchtensap opwarmen, suiker toevoegen, kaneel en eventueel een glas witte wijn. Binden met maïzena.

Dit kan men opdienen als voor- of nagerecht, versierd met bananen in schijfjes, geroosterd brood, met griesmeel, enz.

2. Bavarois met frambozen

Ingrediënten

- 1/2 l frambozensap (*)
- 250 g platte kaas (magere)
- 2 dl geklopte slagroom
- ± 125 g suiker
- 1/2 citroen
- 10 gelatine blaadjes
- 200 g koekjeskrumels
- likeur (frambozen of aangepaste smaak naar voorkeur)

Bereiding

Vruchtensap : vruchten b.v. in de snelkoker eventjes onder druk laten komen. Laten afkoelen en door neteldoek laten lopen (b.v. 's nachts, daarna is uitduwen overbodig).

Gelatine blaadjes laten weken in koud water (10 min.). Sap opwarmen. Hierin blaadjes oplossen samen met de suiker. Sap voorzichtig mengen met de platte kaas en het sap van de citroen. Wanneer dit mengsel begint op te stijven, voegt men de stijfgeklopte slagroom toe.

Men kan een roestvrij stalen ring gebruiken of een springvorm ring bedekt met papier, anders krijgt men verkleuring. Men zet de springvorm ring of de roestvrij stalen ring op het bord waarop men de Bavarois zal opdienen.

Hierin strooit men de koekjeskrumels. Hierboven giet men de plattekaasmengeling die al aan het opstijven is.

Dit geheel 12 uur laten afkoelen in koelkast.

Men kan de ring gemakkelijk verwijderen door een haardroger te gebruiken om de ring te verwarmen.

Versieren met versuikerde bloemen of verse vruchten.

(*) Ander sap is ook bruikbaar : aalbes, braambes, enz.

Smakelijk !

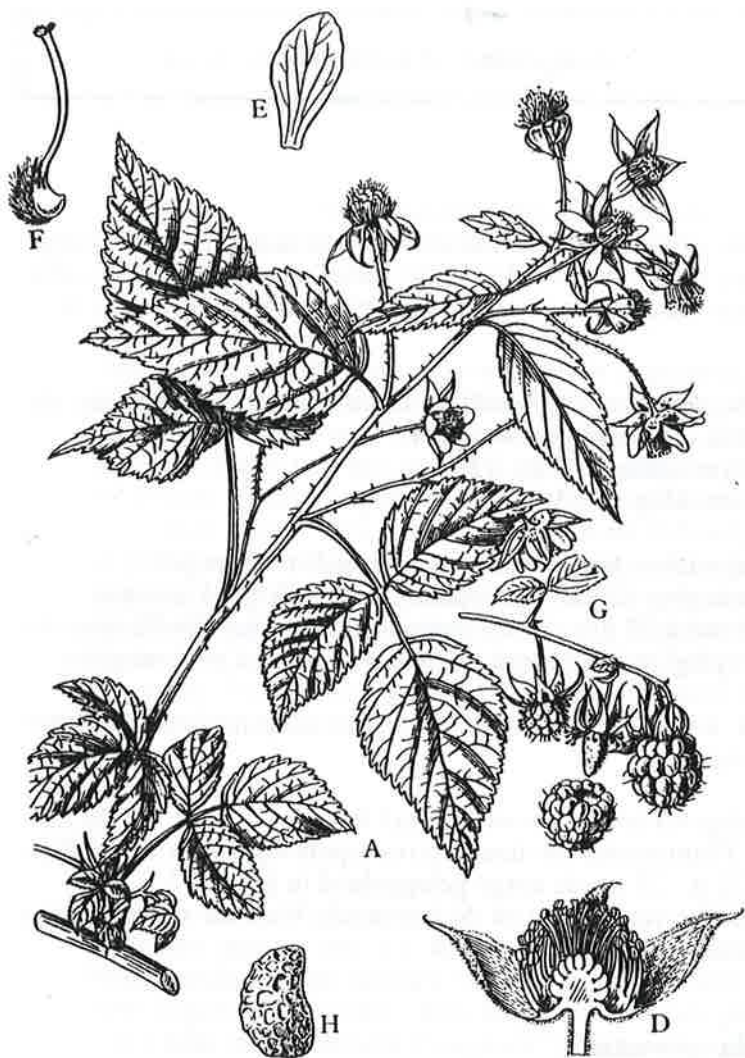

Fig. 1. Framboos (*Rubus idaeus*).

A : habitus. D : Bloem, overlangse doorsnede, zonder de kroonblaadjes. E : kroonblaadje. F : één jonge stamper, met vruchtbeginsel, stijl en stempel. G : takje met drie vruchten, waarbij 1 is losgekomen van zijn kegelvormige bloembodem. H : steentje van een deelvruchtje, met het éne eigenlijke zaad niet zichtbaar, want omgeven door een verhard binnenste deel van de vruchtwand.

(Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants)

Gentse Feesten

Tijdens de zoveelste editie van deze in Vlaanderen en een beetje daarbuiten wereldberoemde Fieste zullen naar goede gewoonte ook in onze Plantentuin een aantal activiteiten worden ingericht.

Vooreerst zijn daar de rondleidingen met de Gidsen van de Plantentuin, die dagelijks doorgaan :

- voormiddag : 10 u - 12 u
- namiddag : 14.30 u - 16.30 u

Enkele bijzondere tema-wandelingen worden verzorgd :

- maandag 22 juli : Kuipplanten, door Roger Laureyns
- dinsdag 23 juli : Flora diabolica, door Chris De Permentier
- vrijdag 26 juli : Flora biblica, door Chris De Permentier

Breng al uw familieleden en vrienden mee naar deze **gratis** rondleidingen !

De zaterdag- en zondagavond van het laatste weekend, 27-28 juli, gaan de Plantentuin en haar serres open voor een nachtelijk bezoek (21 u - 23 u), de enige gelegenheid in het jaar !

De avondlijke verlichting en de dampende Victoria-vijver zorgen voor een unieke sfeer.

Cafetaria gewenst !

Aangezien ons klimaat aan het opwarmen is (?), verwachten we opnieuw een zéér zonnige en warme zomer, waardoor onze talrijke bezoekers met veel plezier een drankje zouden kunnen gebruiken voor, tijdens of na de rondleiding.

Vandaar dat we graag een bescheiden cafetaria willen inrichten in die periode.

Binnenkort sturen we u een brief met daarin onder andere een oproep tot medewerking aan dit cafetaria.

Doet u mee ?

De verovering van Engeland (deel 1)

L. HAVIK
Plantentuin

Wisley & Kew, 11 & 12 mei 1996

Eerste dag

Terwijl de laatste donkere slierten van de voorbije nacht het moesten afleggen tegen de nieuwe dageraad, stonden de hechte Vrienden van de Plantentuin trappelend van ongeduld te wachten op transport. En toen kwam het verlossend moment. Sierlijk zweefde de fonkelende bus de straat van de Zanger der Drie Zustersteden zachtjes binnen, als het ware met de meisjes van de Bolchoi.

Gedisciplineerd, als echte Britten, hebben we respectvol één voor één het tuig bestegen - een rijdend salon stap je zo maar niet op en af - en ons neergeveld in de vernuftig gemoduleerde zetels.

Weldra gleden we over het asfalt, en het gespin van de machtige motor zorgde ervoor dat we in alle comfort naar het land der vergetelheid verschoven, gewoon zaaalig. In een flits hebben we begrepen wat Johan Daisne bedoelde met zijn magisch realisme.

Een vreemd deinen bracht ons weer terug naar de dag-dagelijkse werkelijkheid. Tot onze verbazing werd het rollen en deinen niet verwekt door een steamer maar door een shuttle. Inderdaad zaten we 40 meter diep onder in plaats van boven de zee. Was dat even schrikken.

Een Franse stem in onverstaanbaar Engels (of ?) stelde ons echter gerust. Vooreerst was er de machtige koker in staal en beton die voor onze veiligheid zorgde, tweedens was er de shuttle, en derdes zaten we veilig en knus in onze bus. Bovendien mochten we, als het water ons tot de knieën reikte, alarm slaan.

Bijkomende geruststelling was de wetenschap dat het begin en het einde van de tunnel niet afgesloten waren, zodat je het einde van de tunnel kon zien, op voorwaarde dat je beschikte over een koppel "ministerogen".

Na een dolle rit doorheen de pikdonkere wentel kwamen we proestend boven water in Albion.

Het weer was welwillend, en zelfs de zon deed een schuchtere poging om van het golvende landschap iets riants te maken. Samen met de helgele (sic) koolzaadvelden slaagde zij daar wonderwel in. In één ruk trokken we zo verder landinwaarts, tot aan het roemruchte Kasteel van Leeds.

Bij het uitstijgen van de bus en na de eerste kontaktnaam viel het ons op dat de inlanders van jong tot oud allemaal vloeiend Engels spraken - maar dat wist u voorzeker al.

Het bezoek aan bovenvermeld kasteel is heel zachtjes vertaald, indrukwekkend. Jan beweerde - Jan heeft altijd iets speciaals - Jan dus beweerde dat hij met King Lear om de hoek had staan praten. In Engeland behoort dat inderdaad tot de mogelijkheden. Kortom de burcht was betoverend mooi, evenals de bijpassende mevrouw de gids trouwens (I love England).

We gaan u niet alles verklappen - dat is toch niet doenlijk - maar wees gerust, het is een echte must.

Romantiek vanuit de diepe Middeleeuwen al over de Renaissance tot op heden ten dage, met Noormannen, Hendrik-den-Achtste, en vele andere merkwaaardige historische personages met alles erop en eraan.

En dan hebben we met nog geen woord gerept over het 200 ha grote prachtige park dat de machtige waterburcht omsluit.

Materie genoeg om over te dromen, maar we moesten verder oprukken, richting Wisley.

Na het verorberen van onze knapperende pick-nick op het groene tapijt hebben we het bolwerk Wisley veroverd.

Wat zullen we hierover vertellen ?

Laten we beginnen met het einde.

Een volgende keer brengen we een woordkunstenaar à la Hugo Claus mee, om in alle kernachtigheid het verbluffende dat van dit park uitgaat neer te kwasten :

..... ongelooflijk mooi, adembenemend, monddichtsnoerend, schrijverspenverlamdend, ...

en we hadden Kew niet eens gezien.

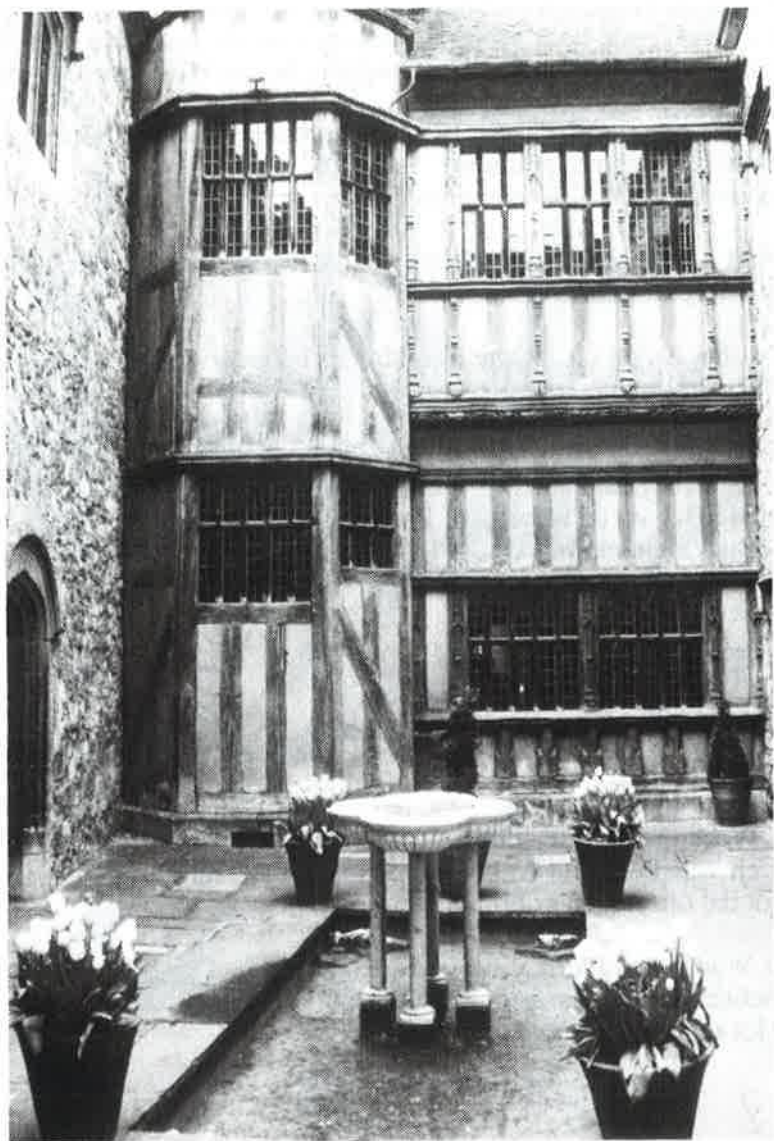
Met lood in de benen hebben we dit (superlatief ontbreekt) oord, richting London verlaten.

Na het eerste en laatste avondmaal hebben we een schitterende "London by night" meegemaakt.

Uiteraard, vermits het donker was, hebben we niets gezien, behalve dan

- de verblindende lichtreclames van Piccadilly Circus,
 - Big Ben en de Houses of Parliament,
 - Buckingham Palace,
 - Trafalgar Square,
 - St Paul's Cathedral,
 - Lord Nelson op zijn kolom,
 - Tower Bridge en zijn (haar ?) Tower,
 - de Thames,
 - de H.M.S. Belfast met zijn (haar ?) glorieus verleden uit WO II,
 - Albert Hall,
 - Hyde Park,
 - Westminster Cathedral,
 - en vele beruchte en beroemde pubs, enz., enz., ...
- tot dat onze ogen er bij toevielen.

't Was na middernacht vooraleer we in bed kropen, sommigen hebben daarbij vergeten de schoenen uit te trekken.
Het zandmannetje had geen werk !

De slag om Engeland (bis)

Met ons aanbod van een veelbelovende reis naar Engeland heeft het Bestuur van uw vereniging zichzelf een levensgroot probleem bezorgd : voor de reis in mei hebben zich welgeteld 185 leden aangemeld, voor de vijftig beschikbare plaatsen.

Tijdens een bestuursvergadering zijn, in volgorde van aankomst in de brievenbus bij de sekretaris, op een door het lot bepaalde wijze de vijftig uitverkorenen aangeduid.

Deze gegevens hebben ons ervan overtuigd dat een nieuwe editie van deze trip méér dan gewenst was, en de niet-geselekteerden hebben een bericht ontvangen waarbij hen een tweede reis in september werd voorgesteld. Na een korte inschrijvingstermijn is ook deze reis weer volgeboekt, en met een complete bus wordt onze tweede Engelandreis aangevat in begin september.

Om aan de duidelijk blijvende vraag te voldoen zullen we ons in de toekomst beraden over een aantal mogelijke oplossingen, om echt alle geïnteresseerde leden in staat te stellen deze excursie naar Wisley en Kew zelf mee te maken.

Dit verhaal krijgt nog een staartje : "Wordt vervolgd".

Van de eerste reis zijn in dit nummer enkele foto's opgenomen, z/w afdrukken van kleurenfoto's (fotograaf Ferdinand Cobbaut), in de hoop dat toch een en ander van de sfeer en de indrukken kan worden weergegeven.

Een notoir deelnemer ("onze verslaggever ter plaatse") is nu een schriftelijke weergave van zijn ervaringen aan het noteren, en naar zijn eigen zeggen "duurde het meer dan een week voordat Kew begon te zakken".

In dit nummer een eerste deel, vers uit de pen, het tweede deel van zijn verslag volgt in het septembernummer.

Wait and see !

Van Bavegem naar Waregem

Gilberte COMHAIRE
Hofmeierstraat 8, 9000 Gent

1. Waregem, het museum "Steengoed"

Bijna de hele Aarde : land, gebergte, en zeebodem bestaat uit mineralen en fossielen. Voor beide heeft de mens al lang een bijzondere belangstelling getoond.

Door het leren omgaan met vuur ontdekte hij de metalen, die de mensheid in staat zouden stellen om de lange weg af te leggen vanaf de bronzen bijl naar de staalindustrie in de 19e eeuw. En tenslotte naar de huidige industriële ontwikkeling, die een van haar hoogtepunten vindt in de verovering van de ruimte.

In de Verenigde Staten werd het verzamelen van mineralen in de jaren '50 een populaire hobby. In Europa en ook in België zijn er niet echt veel toegankelijke grote collecties bekend. Daarom is het vermelde museum zeker een bezoek waard. Sinds meer dan 30 jaar wordt aan de uitbouw van de verzameling gewerkt.

Momenteel is er nog altijd een discussie aan de gang over het preciese aantal mineralen. Dit blijkt te schommelen rond de 4000, en daarbij moeten we dan nog optellen een 750 varianten. Samen betekent dat een bestand van ongeveer 4750 verschillende mineralen.

Het museum bezit momenteel reeds 4100 mineralen : een zéér goede score ! Door dit cijfer kan het museum "Steengoed" zich meten met de besten der aarde !

Naast de collectie mineralen wordt er ook een oude diamant-slijperij voorgesteld, een collectie geslepen stenen, en ook een collectie fossielen, met de bedoeling de verschillende grote geologische periodes aan te tonen.

Dit alles wordt voorgesteld in een aangename ruimte van 600 m². Naast de tentoonstellingsruimte is er een grote cafetaria en een verkoopsruimte, waar mineralen van verschillende prijsklassen kunnen worden aangekocht.

2. Bavegem, het Cruydenhof

Het Cruydenhof is een kwekerij van vooral vaste planten, gestart door Hugo Messiaen in 1982.

Momenteel bevat dit bedrijf op 8500 m² ongeveer 350 000 planten, verdeeld over de serre, moestuin, kruidenpercelen, en een schaduwtuin.

U vindt er meer dan 2000 verschillende soorten planten, van snijbloemen, bodembedekkers, borderplanten en varens, tot en met talrijke keukenkruiden.

Hugo Messiaen heeft zijn kennis van planten ook te boek gesteld. Dit boek behandelt 800 soorten planten, met hun naam (namen), herkomst, bloeiperiode, standplaats, grondsoort, gebruik, ...

Deze verzameling is open voor het publiek elke zaterdag tijdens de maanden maart tot juni en september tot november, van 9 tot 16 u. Op andere dagen en maanden moet eerst een telefonische afspraak gemaakt worden.

Praktisch

Vertrek : zaterdag 10 augustus, 8.30 u, ingang Plantentuin.

9 u - 11 u : Bavegem, Cruydenhof : rondleiding, gevolgd door vrij bezoek, en mogelijkheid tot aankoop van planten.

12 u - 13.30 u : middagpauze, met zelf meegebrachte picknick, of lichte snack op een nog te bepalen plaats.

14 u : Waregem, museum Steengoed : rondleiding, gevolgd door vrij bezoek.

(Eventueel) kennismaking met de streek en stad.

18.30 u : voorziene terugkeer in Gent.

Inschrijving : door overschrijving van 550 F op ons gewone rekeningnummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent.

Poëzie in onze Plantentuin

L. HAVIK
Plantentuin

De mondelinge overlevering verhaalt van een gids of was het een gidse die op een begenadigde zonnige zomerse zondag met haar juiste woordkeus en zorgvuldig geformuleerde loftuitingen, de aandacht van geïnteresseerde bezoekers wist te vestigen op de, ho toeval, bloeiende *Victoria amazonica*, de trots van de Plantentuin.

Paulette, een lid van onze Vriendenkring, zonk weg in verre en diepgaande mijmeringen. Als verlamd bleef ze staren naar al het moois dat zich voor haar eigenzelve blauwe kijkers ontblootte. Toen heeft ze in één lange haal uit de ter hand genomen ganzen-veer de betovering van zich afgeschreven.

Lees u zelf !

Victoria amazonica of het sublieme ontluiken

Paulette E.

Een triomfantelijke schittering,
verblindend van schoonheid, voor enkele ogenblikken slechts,
ontluikt, straalt en trilt deze bloem.

Dit wonder verdwijnt, aan elke blik onttrokken, onder water
ten einde in een eeuwig wederkeren uit-één-te-spatten
in overweldigende pracht
en wij haar
voor enkele korte stonden van bedwelming en tijdloze tederheid
in ons gevangen houden.

Tentoonstellingen in de Plantentuin

Karel OTTEN
Plantentuin

Nieuwigheden Perkplanten

De planten voor deze tentoonstelling zullen ons bereidwillig ter beschikking gesteld worden door de firma Rudy Raes (Destelbergen). De opbouw van de tentoonstelling zal gebeuren door de studenten van het graduaat Tuinbouw van de Hogeschool Gent, onder de stimulerende leiding van Ing. Eric Van Wymersch en tuinarchitect Caroline Poulier.

Met deze tentoonstelling willen we aan volwassenen alternatieven aanreiken om met planten de natuur meer naar zich toe te halen. Er zullen voorbeelden uitgewerkt worden hoe kleine tuinen en dakterrassen kunnen aansluiten bij de woning.

Tevens stellen wij vast dat er nood is aan informatie over het sortiment dat in de handel beschikbaar is. Tevens zal een historisch overzicht geboden worden hoe vroeger en nu perkplanten opgekweekt werden.

Deze tentoonstelling loopt van 29 juni tot en met 15 september.

Paddestoelententoonstelling

Reeds sedert 1980 wordt deze tentoonstelling jaarlijks georganiseerd en is tijdens de wekdagen bijzonder gericht naar het onderwijs.

Rondleidingen worden voorzien in klassikaal verband.

Tijdens het weekeinde van 28 & 29 september ligt de nadruk op de volksontwikkeling door onze soortenrijkdom kenbaar te maken aan het geïnteresseerd publiek.

Er is daarvoor een vulgariserende brochure uitgewerkt. De bezoeker krijgt, onder alle weersomstandigheden, met 400 à 600 soorten een goed overzicht van de variatie van deze nog immer geheimzinnige wereld van het biologisch leven.

De Plantentuin in uw etalage !

Dit berichtje is vooral bedoeld voor leden met een handelszaak, die hun etalage willen inrichten met onze Plantentuin als thema, en meer bepaald met de diverse tentoonstellingen van het lopende jaar.

De firma Accento (Bergenkruislaan 10, 9070 Destelbergen, tel. 228 01 77, met als partners onze leden Dirk Vandenberghe en Rob Verspeeten) is bereid om GRATIS uw etalage in te kleden met als thema een van de komende tentoonstellingen, of de Plantentuin in het algemeen.

Als u een tematisch onderwerp verkiest, dan zouden we u voorstellen om 3 tot 2 weken voor een van de volgende activiteiten uw etalage te laten versieren

- 29 juni - 29 september : perkplanten (buiten)
- 25 september - 2 oktober : paddestoelen

Voor alle nuttige informatie, neem contact op met een van de bovenvermelde personen, op het bijhorende telefoonnummer.

De Plantentuin aan uw venster !

Ook als u thuis niet over een etalage beschikt, kan u meehelpen aan het bekend maken van tentoonstellingen in de Plantentuin, door het ophangen van onze affiches.

In het bureel van onze hortulanus, de H. K. Otten kan u een aantal affiches voor de komende tentoonstellingen verkrijgen, om ze bij vrienden en winkels uit uw buurt te verspreiden.

Wellicht is voor deze verspreiding een periode van enkele weken vóór de tentoonstelling aangewezen. Niets belet u om deze affiches nú reeds te komen halen. Doen !

Adres gewenst

Van volgend lid zijn berichten teruggekeerd :

R. Beyaert, Bommelstraat 60, 9000 Gent

Als iemand onder u het nieuwe adres kent, laat u dat ons even weten. Waarvoor onze beste dank !

Tentoonstelling : helpende handen

De aanwezigheid van een aantal Vrienden vóór de opening (hulp bij het opzetten) en ná de opening (voor een diskreet toezicht) wordt door het bestuur van de Plantentuin bijzonder op prijs gesteld. Daarom, als u kan meehelpen, graag een telefoontje naar de H. K. Otten (09 - 264 5073).

Oude nummers van dit tijdschrift

Niet weggooien, maar bezorgen aan de Plantentuin, of bij Paul Goetghebeur. Dank ! (Vooral de zéér oude nummers zijn gewenst, ter vervollediging van ons -helaas incomplete- archief).

Antwerpse Taxushagen worden gesnoeid

Uit gedroogd Taxus-snoeisels wordt baccatine gehaald, een basisstof voor de half-synthetische bereiding van taxol. Vrij recent is aangetoond dat taxol een bijzonder interessant geneesmiddel is voor de behandeling van een aantal kankertypes.

In de stad Antwerpen heeft de firma Bioagrico uit Beert de toestemming gekregen om in het openbaar groen de talrijke Taxus-hagen te komen snoeien. Van juni tot september snoeit deze firma op aanvraag en gratis de Taxus-hagen bij particulieren en bij gemeenten in Antwerpen en omgeving. Het snoeien moet zorgvuldig worden uitgevoerd, want door de eerder trage groei van Taxus blijft een foutieve snoei jarenlang storend zichtbaar.

Welke firma kan dit voor het Gentse organiseren ?

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

**driemaandelijks tijdschrift
vijftiende jaargang
nr. 2 juni 1996
ISSN 0777 - 8821**

Redactie :
Paul Goetghebeur
Plantentuin, Ledeganckstraat 35
9000 Gent (telefoon : 09 - 264 5055)

Aan dit nummer hebben meegewerkt :

Konraed Camelbeke, Ferdinand Cobbaut, Gilberte Comhaire-Neyt, Inge Decuypere, L. Havik, Athy Kayser, Henk Leyseele, Marc Libert, Dirk Mortier, Hilde Mortier, Karel Otten, Prof. P. Van der Veken, Prof. R. Viane.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar Christelle VanKerchove voor het verzorgde tikwerk, en naar Cyrilla Gillis, Rosette Heynderickx, Jan Lenaerts, Henk Leyseele, Dirk Rosseel, Adelin Van Heuverswijn voor de kopieer-, plooi-, kleef-, sorteer-, en transportactiviteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1996.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1996

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1996 *(en graag naam + adres van het lid !)*.

**Gewoon lid : 300 BF
Beschermlid : 500 BF
Steunlid : 1000 BF**

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
vijftiende jaargang
nr. 2 juni 1996
ISSN 0777 - 8821

verantwoordelijke uitgever :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09 - 264 5055

afgiftekantoor
Ledeberg 1